

Juny del 2010: any zero per a l'economia catalana

L'informe de Caixa Catalunya preveu que la desocupació superarà el 19% a l'estat espanyol el 2010. El sector de la construcció haurà perdut un terç dels treballadors entre el 2008 i el 2010.

L'informe semestral de situació i perspectives de l'economia catalana de Caixa Catalunya preveu una contracció del PIB del 3,7% enguany. Però veu la llum al segon semestre del 2010, quan l'economia iniciarà l'enlairament partint del 0%.

“**H**em iniciat una sendera de brots verds, alguna cosa ha canviat en l'economia mundial, i per tant en la nostra, a partir del març. El punt pitjor de la fase de molt intensa contracció ja ha passat, però això no vol dir que la contracció no continuï i que no es destrueixi ocupació.” Josep Oliver, catedràtic d'economia aplicada de la UAB i director de l'informe de situació i perspectives de l'economia catalana de Caixa Catalunya, va aportar aquesta visió positiva per esbossar el panorama que afrontaran Catalunya i el món durant el 2009 i el 2010. Segons les previsions d'aquesta entitat financera, el segon semestre del 2010 serà l'any zero per a l'economia catalana, és a dir, el moment en què el creixement del PIB se situarà al 0% i empenirà la recuperació. Però abans patirà una contracció que tancarà el 2009 amb un creixement negatiu del 3,7%.

Tots els sectors de l'economia catalana tindran descensos: un 1,7% els serveis, un 7,3% la construcció i un 9% la indústria, que “haurà perdut bona part d'allò que ha guanyat els últims deu anys”, lamenta Oliver. La indústria serà la més afectada per aquest descens, però no pas per causes endògenes, atès que aquesta darrera dècada ha sabut capitalitzar-se força bé, sinó per l'excessiva dependència de les exportacions, que acaparen el 70% de la producció. Aquests darrers mesos, Catalunya ha afrontat, a més dels impactes de la crisi financera i de la construcció, el col·lapse del sector industrial, un fet que s'ha traduït en un diferencial de recessió respecte a uns altres territoris de l'estat menys dependents del sector exterior manufacturer i del valor afegit a la indústria. La principal raó per la qual aquest sector recularà més que uns altres és l'impacte més directe que rep arran de la crisi en alguns altres països, cosa que fa caure la demanda a tots els mercats on exporta: “La nostra economia és extremadament oberta, produïm molt més que no consumim, i allò que passa en alguns altres països ens afecta molt”, va dir Oliver, que va comparar Catalunya amb Alemanya, que viu una profundíssima recessió per la caiguda de les exportacions malgrat tenir una de les indústries més potents d'Europa.

Pel que fa a la taxa de desocupació, les previsions de Caixa Catalunya apunten

de nou a la construcció com el sector que en pot sortir més mal parat. Havia acumulat uns excessos insostenibles: va arribar a ocupar el 12,6% de la població catalana entre el 2006 i el 2007. Des d'aleshores fins al març del 2009 ja s'hi han perdut 100.000 llocs de feina. D'una altra banda, de les 319.000 ocupacions que es van destruir al país entre el segon trimestre del 2008 i el primer del 2009, el 22,5% corresponen a la construcció. Caixa Catalunya apunta que el 2010, les pèrdues d'ocupació s'assemblaran a les del 2002-2003, mentre que la indústria, amb una pèrdua acumulada els anys 2007-2010 del 25% de la força de treball que tenia el 2006, arribarà a l'any vinent amb registres d'ocupació inferiors als que presentava l'any 1995. Si es compleixen les previsions a tots els sectors, el total de pèrdues laborals a Catalunya seria d'un 10,4% de la força de treball existent el 2008.

Amb tot, el director de l'informe de Caixa Catalunya no creu que la taxa de desocupació arribi al 20% ni a l'estat espanyol ni a Catalunya, si bé superarà el 19% el 2010. A parer de Josep Oliver, la lleugera contenció de la desocupació serà deguda, entre més causes, "al fet que l'entrada de noves persones al mercat laboral tendirà a zero el 2010". Els darrers mesos, una part significativa de l'augment dels desocupats s'ha produït perquè l'entrada de nova mà d'obra al mercat de treball, immigrant o autòctona, no podia ser absorbida pel mercat, i anava a parar directament a la borsa de desocupació.

Brots verds sí, però també perills.

Prenent com a perspectiva el darrer informe de previsions de l'entitat, Josep Oliver constata que "es podria afirmar que la part pitjor de la crisi a Catalunya ja ha passat. I que una part molt notable dels ajustos s'ha efectuat, amb una intensitat i una velocitat que anticipen una recuperació més ràpida".

Però aquest catedràtic marca també una línia de prudència a l'optimisme, i alerta que els greus problemes que encaren l'economia mundial i l'europea, a més dels excessos d'endeutament que arrossega l'economia catalana, "fan pensar que el procés de millora serà lent i que no es podran descartar noves caigudes originades per un empitjorament de la situació internacional. Com s'ad-

Brots verds? Només faltaria...

Des de fa uns tres mesos, alguns indicadors macroeconòmics comencen a mostrar símptomes de millora, que algú ha anomenat *brots verds*. Efectivament, en un camp que va començar a assecar-se l'agost del 2007, ara s'hi pot veure alguna espurna de color. Però no és casualitat. El reguitzell de mesures que han pres governs i institucions econòmiques internacionals els darrers mesos ja feien preveure aquests brots. Com explica Josep Oliver, catedràtic d'economia aplicada de la UAB i director de l'informe semestral de perspectives de l'economia de Caixa Catalunya, l'emergència de senyals de lenta millora és el fruit de polítiques monetàries —les taxes d'interès han retrocedit bruscament en dotze mesos— i fiscals ultraexpansives, de l'increment de la renda disponible per habitant per la caiguda dels preus, i també de l'estabilització que comença a haver-hi en el sistema financer a conseqüència de les intervencions estatals amb mesures nacionalitzadores i d'injecció de liquiditat a les entitats financeres. D'una altra banda, el conjunt d'indicadors de confiança dels principals països avançats, tant dels consumidors com dels productors, han anat mostrant lleugeres alces a partir dels mínims històrics assolits en el canvi d'any i els primers mesos del 2009. Pel que fa a les primeres matèries, experimenten una apreciació continuada, que en certa mesura reflecteix les expectatives més positives per a l'economia mundial, i sobretot per a la Xina i la resta de països emergents. "La forta recuperació del preu del petroli suggereix que la part pitjor de la recessió industrial mundial ha començat a allunyar-se", conclou Oliver.

verteix a l'informe, alguns problemes continuen presents a l'economia global, com ara la crisi de divises als països emergents. I també en podrien sorgir de nous en institucions financeres internacionals, atès el volum de crèdits de dubtós cobrament que encara ha d'emergir.

El risc de les polítiques públiques.

El darrer informe de previsions del Fons Monetari Internacional sobre estabilitat financera mundial mostra que les pèrdues financeres que s'hauran acumulat a final del 2010 arribaran a 4,1 bilions de dòlars, més de la meitat als EUA. Una altra amenaça latent per a la recuperació econòmica són les polítiques institucionals per a sortir de la crisi, que en alguns casos posen unes bases errònies que poden acabar entrebantant la recuperació. És el cas dels grans volums de deute públic que han emès alguns estats. L'FMI calcula que el deute mitjà dels vint països més rics del planeta superarà el 100% del PIB el 2014.

I com s'han d'encarar les baixes taxes d'interès a la zona euro i als EUA? Doncs si es vol evitar de tornar a períodes de forta inflació, caldrà absorbir progressivament els fons de liquiditat que s'han anat generant amb les polítiques

d'interès pròxim a zero i les ampliacions de la base monetària.

Un altre element de pes en la recuperació és el paper del dòlar. En aquest sentit, Josep Oliver adverteix que "només una política d'interessos alts, contrària a la recuperació, podria ajudar a estabilitzar el dòlar. Però atiararia les tensions inflacionistes al país i deprimiria el consum".

Al vell continent també hi ha vectors que poden fer trontollar la recuperació. El panorama que es dibuixa és dominat per una economia alemanya molt debilitada, amb uns mercats exteriors, Europa i Amèrica, de creixements febles els anys vinents. També s'han escampat dubtes sobre la situació fiscal d'alguns països de la UE als mercats financers. Preocupa especialment la situació d'Irlanda, que, partint d'uns creixements del 6% del PIB el 2007, tancarà el 2009 amb una caiguda del 9%.

Hi ha senyals d'esperança per a emprendre la recuperació mundial, però també amenaces latents que poden engegar a dida les previsions dels millors experts si els qui en tenen la capacitat no fan una gestió correcta.

Gemma Aguilera